

När vinden vänder: frågor och svar, Bengt Bodin, 2014

Fråga: Återbeskogning

Jag undrar hur man till FN-konferensen i Cancún kunde rapportera att planeten har ca 1,5 miljarder hektar för återbeskogning utan att mark för mat alls tas i anspråk? (Nästan en promille av detta ligger i vårt land, dvs ca 1 miljon hektar.)

Svar: Frågan kräver egentligen ett mycket omfattande svar men här kommer en kort och förenklad version.

Utgår man från nuvarande global skogs- och skogsliknande areal om ca 4,2 miljarder ha (slutna skogsbestånd uppges omfatta ca 2,7 miljarder ha), som minskar fortlöpande med uppskattningsvis nära 1 procent årligen, kan 1,5 miljarder ha förefalla vara en möjlig utvidgning. Emellertid rör sig underlaget Du hänvisar till om summeringar efter bildanalys och sparsamma inventeringar och i många fall utan närmare hänsyn till tillväxtmiljön för skog.

Den hittillsvarande avskogningen som närmar sig 50 procent av arealerna i förindustriell tid har tyvärr sällan lämnat gynnsamma förutsättningar för återbeskogning. Även inom taigabältet där skogsproduktionen av olika skäl är mindre sårbar påverkas fortsättningen negativt av erosion, näringsförluster och markförsumpning genom att arealer på upp till ett par tusen ha avverkas samtidigt. I delar av östra Sibirien och norra Kina har misshushållningen med skog lett till allvarlig jordflykt och ökenspridning. Sammanfattningsvis: Förutsättningarna för skogsförnyelse minskar i stora delar av taigan.

Svartjordsområdena (chernozem), dvs de stora grässlätterna söder om Sibirien, östra hälften av Nordamerikas prärier och Sydamerikas pampas, är torra områden som inte bär skog av naturgivna skäl. Likväl uppfattas de i vissa fall som potentiell skogsmark.

Arida och semiarida jordmåner som kännetecknar öknar, halvöknar och stepper i subtropiska områden upptar nära en tredjedel av jordens landyta. Dessa områden bedöms understundom som potentiell skogsmark, åtminstone till del. Färskvattenbristen gör dock att de inte kan utnyttjas. Bevattningsvatten är en snabbt vikande resurs.

Tundrajordarna saknar skog.

Regnskogarna minskar. Hastigheten i processen är omtvistad. En minskning på 8 - 18 miljoner ha per år är det angivna intervallet. Totalt omfattar regnskogen ca 750 miljoner ha. Omvandlingen till annat, t.ex sekundär regnskog och slash and burn-odling samt till foder- och oljepalmsmarker, m.m. bedöms vara drygt 20 miljoner ha per år. Med hänsyn till regnskogens speciella funktioner och värden är situationen utomordentligt beklaglig. Avverkningen är hänsynslös och till förmån för ädelt inredningsvirke i Japan, USA, EU och annorstädes samt för billigt kött. Notan är naturligtvis på väg.

Nåväl, hur blir det med återbeskogningen? Regnskogens jordmåner är näringsfattiga och kemiskt basiska. Avlägsnas vegetationen exponeras marken för utlakning och avdunstning. Kisel lakas ut och järn och aluminiumoxider anrikas i ytskiktet. Marken lateritiseras. Hårda krutor bildas som gör fortsatt odling och skogsförnyelse mycket, mycket kostsam.

Sammanfattningsvis, bästa läsare. De bedömningar Du hänvisar till är pragmatiska men även smått patetiska. Redan idag kräver vår världsbefolkning (7,2 miljarder) nuvarande arealer för livsmedel från åker och bete. Om 50 år kan vi vara mer än dubbelt så många. Hur förhåller vi oss då till skog? De eftertänksamma ser naturligtvis skogen som en nödvändig komponent i de ekologiska systemet men hur kan detta formuleras i FN.

Vi har hamnat i ett lappverk av ord där målet är att skapa framtidstro med alltmer vacklande innebörd.

Bengt Bodin, maj 2014